

Dideli JAV aviacijos nuostoliai Vietname gali pakeisti taktiką

HANOI REŽIMO NENUOLAIDUMAS IR PALYGINTI DIDOKI JAV AVIACIJOS NUOSTOLIAI VIETNAME GARE GALI PRIVERSTI IŠKELTI ATOMINIŲ KARKLŲ PANAUDOJIMO KLAUSIMĄ. — TUO ATVEJU BUS GĄSDINAMA 'PASAULIO OPINIJA', KURI VIENINGAI NUSISTATYS PRIEŠ AMERIKĄ, TAČIAU TOJI OPINIJA TĖRA TIK ĮSIVAIZDUOTAS VAIDUKELIS, SU KURIU NEREIKYTŲ SKAITYTIS

Vytautas Meškauskas

Praeitais savaitės įvykiai aiškiai parodė, kad JAV turi turėti daugiau drąsos panaudoti savo turimą pranašumą. Bombardavimas Šiaurinio Vietnamo kad ir nepakeitė kol kas karo eigos pačiame Pietų Vietname, vis dėlto įrodė, jog nei Sovietų Sąjunga nei Raudonoji Kinija neskuba 'akis į akį' susidurti su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis. Ju lūkuriamas rodo, kad jei JAV panašią priemonių būtų ėmusios anksčiau, rezultatai būtų dar geresni. Mat, ne tik Hanoi, bet ir Maskvoje su Pektinu buvo patikėta 'viešosios nuomonės' reiškiėjams, jog Amerikojai taip bijoma karo, kad pagrasinus, Washingtonas visada nusileis. Ypač, jei jokios nuolaidos tuoj pat pačių JAV nepaliestų.

Tačiau prezidentas, atrodo, gali gale pasiryžti pasinaudoti savo karinėmis pajėgom. Paskutinė-

mis žiniomis, Šiauriniame Vietname jau buvo bombarduoti netik grynai kariniai taikiniai, kurių sunaikinimas dar nesudaro didelio smūgio to krašto komunistiniam režimui, bet ir tikinės reikšmės taikiniai, kaip tiltai ir susisiekimo priemonės. Kartu atėjo ir mažiau malonūs pranešimai. Jų tarpe, kad ir pirmas kovos sąlytis su sovietų gamybos MIG naikintuvais, buvo JAV naikintuvams nuostolingas. Mat, jeigu pasirodys, kad dabartinės priemonės yra nepakankamos, JAV atsistos prieš labai sunkų sprendimą: panaudoti atominius užtaisus ar ne. Ir kaip tik čia JAV susitiks su taip vadinamu 'pasaulio opinijos' mitu. Kai prezidentas Trumanas susidūrė su panašia problema karo su Japonija pabaigoje, jis padarė greitą sprendimą ir iki šios dienos jį gina. Atominės bombos pagreitino Japonijos kapituliaciją

ir tuo sutapė daugelį Amerikos karių gyvybių.

Po karo prasidėjo didžiulė propaganda prieš atominius ginklus ir tai dėlto, kad JAV turėjo jų monopolį. Kai ir sovietai jų įsigijo ir jų užtaisų bandymai sudarė tam tikrą pavojų žmonijai, nors dar ir nelabai realų, prasidėjo derybos dėl jų bandymų sustabdymo. Pagaliau buvo dėl to susitarta po 340 posėdžių Ženevoje. Sovietų delegatai niekino derybas išstius 24 mėnesius, nes jiems reikėjo atlikti kai kuriuos bandymus. Pagaliau 1958 buvo susitarta nuo naujų bandymų susilaikyti. Po trijų metų -- 1961 m. spalio 30 d. sovietai tą susitarimą -- moratoriumą sulaužė. Kodėl? Jie niekuomet nepaaiškino. Bet tai lengva patiemis suvokti -- jie norėjo išbandyti naujus užtaisus ir tai labai galingus -- 50-ties megatonų. 1963 m. rugpjūčio 5 Maskvoje buvo pasirašyta jau formali sutartis, kuria atsisakoma nuo tolimesnių bandymų atmosferoje, tačiau leidžiama ir toliau bandyti po žeme, nes tokie bandymai iš tolo sunku suvokti, o dėl geresnės kontrolės susitarti nepavyko. Prancūzija ir Raudonoji Kinija tos sutarties nepasirašė, palikdamos sau laisvas rankas.

Nuo to laiko propaganda prieš atominius užtaisus gerokai padidėjo. Kaip žinia, ji suvaidino nemažą rolę ir per paskutinius JAV rinkimus. Kai Goldwateris pasiūlė panaudoti mažas atominės bombas, kad išnaikintų džungles, kuriose slepiasi komunistiniai partizanai Vietname, toks pareiškimas sukėlė visuotinę pasipiktinimą. Šiandien Vietname siekiama to paties efekto, tik kitokiomis priemonėmis -- fosforo ir naftos bombomis, tačiau jų pradėtas gaisras sukėlė audrą su smarkiu lietuvi, kuris užgesino ugnį. Šiuo atveju, amerikiečiai ir Pietų Vietnamiečiai turėtų tikrai mažiau nuostolių, jei būtų pasinaudota mažom atominėmis bombomis.

Sukelta atominio karo baimė kol kas daugiausiai pakenkė pačiom Jungtinėms Amerikos Valstybėms, nes ir šiandien, jei Hanoi režimas būtų tikras, kad JAV pasinaudos atominiais užtaisais, jei neturės kitos išeities, jis tikrai pasirodytų daug nuolaidesnis. Jis šiandien spriasi tikėdamas, kad JAV vis dėl to nedrįs jų panaudoti. Prieš tokį panaudojimą stotų ir didelė dalis JAV spaudos, aiškindama, kad tai nukreips prieš JAV pasaulio opiniją.

Bet kas yra ta 'opinijs'? Buves Valstybės Sekretorius Dean Acheson tą fenomeną kiek platečiau prieš kiek laiko nagrinėjo New York Times magazine. Iš tikro ją sukuria komentatoriai, kurie savo žinias surenka iš įvairių šaltinių. Jei tokie komentatoriai yra plačiai skaitomi, jie gau-

Lietuvių Sąjungos Valdyba, administruojanti Adelaidės Lietuvių Namus. Sėdi iš kairės St. Dunda (II sekretorius), L. Martinkus (I sekretorius), V. Raginis (pirmininkas), A. Mikelionas (vicepirmininkas). Stovi iš kairės Č. Ostrauskas (parengimų vedėjas), R. Gliubertas (turto globėjas) Br. Straukas (J. J. Bachuno vardo bibliotekos vedėjas), P. Bielskis (išdinininkas) ir J. Gylis (Lietuvių Namų ir Adelaidės Lietuvių Žinių administratorius). Nuotraukoje trūksta A.L.Ž. redaktoriaus J. Armino, archyvo-muzejaus vedėjo J. Vanago ir Jaunimo Fondo vedėjo J. Pyragiaus.

ADELAIDES LIETUVIAI PLEČIA SAVO NAMUS

Adelaidės Lietuvių Namų vardas Amerikos lietuviams nėra svetimas. Dirvoje, o taip pat leidinyje "Blezingėlės Prie Torrenso" buvo tilpusios įvairios šių Namų nuotraukos ir atpasakota jų atsiradimo istorija, lygiai kaip ir jų reikšmė lietuviškai veiklai Australijoje.

Iš tikrųjų, Amerikos lietuvių ryšiai su Adelaidės Lietuvių Namais yra daug artimesni, negu eilinis susipažinimas spaudos skiltyse. Tuos artimesnius ryšius sudarė J.J. Bachuno suorganizuotas Lietuviškos širdies Fondas. Atsiliepdami į šio tauraus lie-

tuvio kvietimą, geros valios Amerikos lietuviai atitraukė nuo savęs po kelis dolerius, kurių žymiai dalis atiteko kaip tik šitiems namams. Savo laiku turėjau progos išryškinti Dirvoje šių aukų finansinę ir moralinę reikšmę Australijos, o ypačiai Adelaidės lietuviams.

Adelaidės lietuvių kolonija nėra nei gausi, (apie 650 žmonių), nei ypatingai turtinga, tačiau jos veikla visos Australijos lietuviškam gyvenime yra labai ryški. Daugelyje lietuviškos veiklos sričių adelaidiškiai pralenkia visas kitas Australijos lietuvių kolonijas. Kartkartėmis patys Australijos lietuviai bando aiškintis, kas padeda adelaidiškiam sparciai žengti pirmyn. Vieni nurodo, kad adelaidiškų veiklų iškelia tinkami Lietuvių Namai, kuriuose ta veikla galinti visokeriopai reikštis. Kiti sega ordenus energingiems kolonijos vadovams ir čia susitelkusiems kultūrininkams. Tačiau bene teisingiausias bus teigimas, kad Adelaidės Lietuviai žino, ko jie nori ir ko siekia.

Adelaidiškiai pirmieji Australijoje kovojo už bendruomeninį susiorganizavimą; jie apibrėžė bendruomeninio susiorganizavimo formą ir turinį; čia gimė ir teisinės tos bendruomenės apybraižos.

Apjungę beveik visas lietuviškas organizacijas ir institucijas į bendruomeninės struktūros rūmus, Adelaidės lietuviai iš karto pradėjo ieškoti nuosavos pastogės, kurioje galėtų koncentruotis apjungtų bendruomeninių organizacijų veikla. Tokia pastogė turėtų turėti erdvią salę, sceną, virtuvę ir bent kelis šalutinius kambarius. Deja, iš karto skersai kelio atsistojo pinigų klausimas. Be jų nieko neįsigysi.

Kelias metus rinktos kolonijoje aukos pagaliau leido užpirkti medžio, skardos ir asbesto pastatą, kuris susidėjo iš sulankstomom durim perskirtos salės, šio kio tokio paaukštinto, lengvai paverčiamo laikina scena, mažos virtuvėlės pastato gale ir dviejų siaurų kambarėlių, daugiau panašių į sandėliukus. Tai nebuvo daug, bet vistiek šitas, kuriame galima pradėti šią veiklą.

Tas skardinis pastatas, stovįs ant dvigubo sklypo Adelaidės priemiesty Norwoode ir buvo dabartinį Lietuvių Namų Adelaidėje užuomazga. Papildomos aukos, darbo talkos, visos kolonijos nuosirdi parama tą pastatą šiandien iš pagrindų pakėlė, jo naudingą grindų plotą padidindama daugiau negu trigubai.

Toli gražu ne viskas buvo padaryta iš karto. Reikėjo kelti atsargiai ir pamazda, neišleidžiant iš akių kolonijos pajėgumo ir atsimenant, kad aukos Lietuvių Namams sudaro tik dalelę tų duoklių, kurių iš kolonijos rei-

kalauja tiek tautinės aspiracijos, tiek ir religinės tradicijos.

Lietuvių Namams kurti, juos plėsti, juos administruoti ir kitus tautinius kolonijos uždavinius vykdyti, Adelaidės kolonija įkūrė ir specialią teisinę organizaciją -- Adelaidės Lietuvių Sąjungą (Paukela į 3 psl.)

NAUJOS REZOLIUCIJOS

"Rezoliucijas Pabaltijo kraštų laisvinimo reikalu reikla praveisti šio Kongreso pirmos sesijos metu; aš padarysiu visa, kad tai būtų atsiekiama." -- kalbėjo kongresmanas Henry P. Smith III, (R. - N.Y.), neseniai įnešdamas rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalu. Rezoliuciją išrūpino Kacy Kecočius iš Lockport, New York, Kongresmanas H.P. Smith III buvo išrinktas 1964 metų lapkričio mėnesį, ir jo įneštoji yra visai nauja rezoliucija.

Be virš minėtos, paskutinėmis dienomis buvo įneštos dar septynios kitos rezoliucijos Atstovų Rūmuose. Įnešė kongresmanas Frank Annuzio, kongr. Donald Rumsfeld, kongr. Robert C. McEwen, kongr. John M. Ashbrook, kongr. John C. Kluczynski, kongr. Daniel Rostenkowski ir kongr. Adam C. Powell.

Chicago latviai yra pasižovę išgauti rezoliucijas iš visų Illinois valstijos kongresmanų. Rezoliucijos, išgautos iš Illinois legislatorių, yra didele dalimi latvių pastangų ir darbo rezultatai. Pats laikas būtų pajudėti šia linkme ir Chicago lietuviams! Rezoliuciją iš kongresmano Robert C. McEwen išrūpino dr. Antanas Valluškis iš Gouverneur, N.Y. Kongresmanas R.C. McEwen buvo išrinktas praėjusių metų lapkričio mėnesį ir jo rezoliucija yra taip pat visai nauja.

Ypač prisimintini padėkos laiškučiai tie kongresmanai, kurių distriktuose yra labai maža lietuvių. Iš paskutinių aštuonių rezoliucijų autorių būtų šie: Robert C. McEwen, John M. Ashbrook, Adam C. Powell (pats kongresmanas yra negras, jo distriktas gyventojai -- didele dalimi negrai) ir Henry P. Smith III. Laiškai šiems ir kitiems kongresmanams adresuotini: The Honorable (kongresmano vardas ir pavardė), House Office Building, Washington, D.C. 20515.

Rezoliucijų pravedimas -- tai visų geros valios lietuvių darbas ir žygis: visi turime prisidėti ir darbu ir savo "našies skatiku". Visais reikalais rašyti: Rezoliucijoms Remti Komitetas, Post Office Box 77048, Los Angeles, Calif., 90007.

REIKALAUJA LAISVĖS RYTŲ EUROPAI

Pavergtųjų Europos valstybių asamblėjos delegacija šiomis dienomis lankėsi Washingtone, įteikė memorandumą Valst. Departamentui ir kartu aplankė apie 20 senatorių ir kongresmanų, pranešant, kad JAV vyriausybė kiekviena tinkama proga prisimintų ir išskeltų po II Pas. karo duotus pasižadėjimus, kuriais pavergtoms Rytų ir Vid. Europos valstybėms turėjo būti suteikta teisė savarankiškai vykdyti nepriklausomybės gyvenimą.

Memorandumą, išanalizavus dabartinę padėtį Sov. Sąjogoje, nurodoma, kad Vak. Valstybių vyriausybės turėtų tinkamai išnaudoti savo ryšius su pavergtais kraštais, teikiant daugiau vilčių tų kraštų gyventojams, kad jų laisvės pastangos nėra beviltiškos. Santykiuose su Sov. Sąjoga reikalaujama, kad visos Europos tvarka remtųsi visų valstybių laisvo apsisprendimo ir nepriklausomybės dėsniams.

* BALTIJOS TAUTŲ FEDERACIJA Kanadoje nutarė suruošti masinę demonstraciją birželio 14 d., minint Pabaltijo valstybių okupaciją ir protestuojant dėl JTO Chartos paneigimo tuose kraštuose.

Federacija ta proga priėmė esų pasiūlymą, kuriuo kreipiamasi į Kanados vyriausybę Ottawoje dėl kultūrinės autonomijos teisių ir etninę grupių departamentą įsteigimo prie vyriausybės.

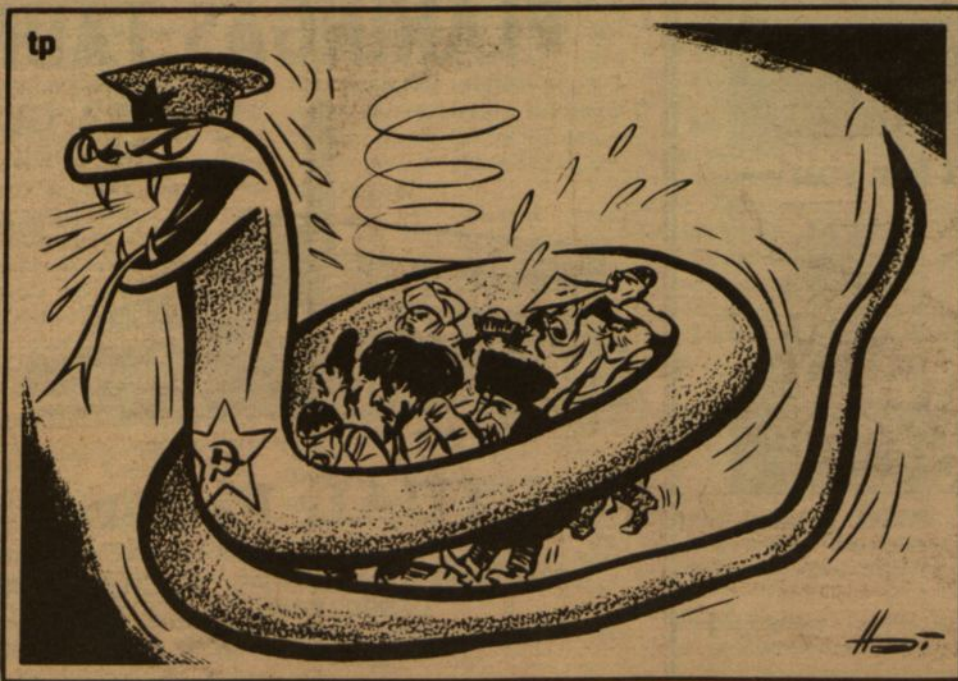
* FBI SUĖMĖ DU VYRUS, Robert Lee Johnson ir James A. Mintkenbaugh, ilgesnį laiką šnipinėjusius Sov. Sąjogai ir išdavusius eilę paslapčių iš ginklavimosi srities.

Johnsonas buvo Pentagono karinis kurjeris.

* REX HARRISON IR JULIE ANDREWS buvo parinkti 1964 m. geriausiais filmų artistais už jų vaidmenis "My Fair Lady" ir "Mary Poppins" filmuose.

"My Fair Lady" buvo paskelbtas geriausiu tų metų filmu.

* ANGLIJOS VYRIAUSYBĖS pastangos priversti suinteresuotą šalį prie derybų stalo Vietnamo klausimui išspręsti, R. Kinijos buvo pavadintos nešvarių vaidmeniu, atliekamu kaip JAV agresijos bendrininko.

- Pirmyn, sovietų tautos, prieš Vakarų imperializmą!...

RYTŲ FRONTE

Sovietai pakeitė kovos taktiką

Beieškodami dingusių lakūnų, vokiečiai netoli lėktuvo rado du kapus. Kuopos vadui viskas atrodė aišku ir atšaukė patrulį. Bet generolas Stumme nebuvo radinių patenkintas.

-- Nuo kada rusai pasidarė tokie pamaldūs? Atkaskite lavonus. Ir gerai išstirkite vietą aplink lėktuvą.

Pulk. Franz pritarė savo viršininkui, kuriam irgi nepatiko visas tas dalykas.

336-ta divizija gavo įsakymą iš naujo įvykdyti atkasti kapus ir įsitikinti, kad ten tikrai yra Reichelio ir Dechant laivonai.

658-to pulko vyrai vėl išvyko prie lėktuvo. Juos lydėjo majoro Reichelio pasiuntinys, kad galėtų atpažinti savo dingusį viršininką. Atkasus kapus, pasiuntinys galvojo atpažinęs savo dingusį majorą, nors lavonas buvo išrengtas ir baltais sužalotas. Antrajame kape taip pat buvo išrengtas ir sužalotas lavonas.

40-to korpo štabas, kuris vedė tyrinėjimą, raportavo apie įvykį armijos štabui. Šiandien to korpo štabo karininkai nebeprisimena, kad būtų buvę rasti lavonai. 40-to korpo žvalgybos karininkas sako, kad majoras Reichelis dingo be pėdsakų. Gi pulk. Franz galvoja, kad lavonų asmenybė buvo nustatyta. Kyla klausimas, ar rusai nesurežisavo visa tai apgauti vokiečius. Reichelio žmona gavo iš VI-tos armijos štabo pulk. Voelterio laišką, kad jos vyras su visa kariams priderama pagarba palaidotas Char-kovo kapinėse. Prie laiško buvo kabo nuotrauka, bet vedybinis žiedas, kaip yra įprasta, nebuvo pridėtas.

1942 m. birželio pabaigoje buvo labai svarbu išsiaiškinti, ar Reichelis yra miręs ar gyvas rusų nelaisvėje. Jei miręs, tai rusai nieko daugiau nežino, kiek buvo parašyta pranešime apie "Mėlynosios operacijos" pirmąją fazę. Bet jei jis paimtas nelaisvės gyvas, tai sovietų NKVD specialistai galėjo priversti Reichelį pasakyti viską ką jis žino. O Reichelis žinojo apie viso plano

svarbesnius uždavinius. Jis žinojo, kad svarbiausieji tikslai buvo Kaukazas ir Stalingradas. Tad reikėjo laikytis tos hipotezės, kad sovietai galėjo iš Reichelio išgauti visas žinias.

Sovietų kariuomenė iš savo vyriausios vadovybės buvo gavusi griežtą įsakymą ypatingai gerai elgtis su tais vokiečių karininkais, paimtais nelaisvės, kurių kėlinių siūlės yra raudonos, tai yra štabo karininkai, ir juos tuojau pat pristatyti į artimiausią štabą. Gi jeigu toks karininkas užmuštas, tai paslėpti jo lavoną, kad vokiečiai nežinotų ar jis gyvas ar miręs.

Kodėl gi dabar sovietai staiga būtų pakeitę savo elgesį? Kodėl jie pradėjo laidoti lavonus, kas buvo neįprasta daryti frontu?

Tad prieinama sekančios išvados: Reichelis ir jo lakūnas buvo paimti nelaisvės ir nužudyti. Kai sovietų patrulis savo viršininkams pristatė žemėlapius ir portfelį, buvo pastebėta, kad vienas nužudytųjų yra štabo karininkas. Kad išvengtų bereikalingo tardymo ir nemalonumų, patrulis buvo pasiūstas atgal palaidoti nužudytuosius.

Aišku, gen. Stumme apie šį įvykį turėjo tuojau painformuoti armijos štabą, ką pulk. Franz birželio 20 d. 1 val. naktį padarė, persiųsdamas pulk. Schmidtui raportą. Gen. Paulus šį raportą persiuntė Hitlerio štabui per armijų grupės štabą.

Laimė Hitleris buvo Berchtesgaden ir nebuvo su žinia staugiai užkluptas. Maršalas Keitelis pirmasis sužinojo apie įvykį ir pasiūlė Hitleriui imtis griežtų sankcijų prieš nusikaltusį karininką. Keitelis žinojo Hitlerio reakciją, kuris draudė operacijos planus pranešinėti raštu. Ypač instrukcijoje Nr. 41 Hitleris buvo atkreipęs dėmesį išlaikyti griežčiausią paslaptį, nes nuo jos priklausė operacijos pasisekimas. Kiekviena proga jis kartodavo, bijodamas šnipų: "Kiekvienas turi žinoti tiek, kiek reikia jo uždavinio įvykdymui".

Tris dienas prieš ofensyvą gen. Stumme, jo štabo viršininkas pulk. Franz ir 23-čios šarvuotųjų divizijos vadas gen. Boineburg-Lengsfeld buvo nušalinti nuo pareigų. Gen. Stumme ir pulk. Franz buvo atiduoti karo teismui, kuriam pirmininkavo maršalas Goeringas.

Teismo posėdyje Stumme ir Franz įrodė, kad jie negalėjo būti kaltinami už ankstų įsakymo perdavimą. Kad šarvuotųjų korpus galėtų pilnumoje įsiterpti prie Volčansko per vienintelį pylį, reikėjo penkių naktų, palyginti trumpų, birželio mėnesį. Dėl antrojo kaltinimo, kad įsakymas buvo plačiai duotas, būtent informuojant divizijos štabą, tas buvo neišvengiama, nes divizija perėjus Oskolą turėjo pasukti į šiaurę susitikti su vengrų daliniais. Gi vengrai nežinojo rusų, panašias į rusų, uniformas ir buvo reikalinga įspėti, kad vengrus nepalaikytų rusais. Teismas priėmė šį pasiaiškinimą, bet kaltinamieji buvo nuteisti penkiems ir dviem metams tvirtovės. Pasibaigus posėdžiui Goeringas ištiesė ranką nuteisiesiems:

-- Jūs aiškinotės atvirai, draisiai ir tiesiai. Apie tai aš pranešiu Hitleriui, Goeringas išlaikė žodį. Maršalas von Bock irgi turėjo tuo reikalu pasikalbėti su Hitleriu ir nežinia kuris paveikė, bet už keturių savaitių abu nuteisieji gavo iš Hitlerio pranešimą, kad atsižvelgiant į jų užsitarnavimus ir drąsą, bausmės dovanojama. Gen. Stumme buvo paskirtas į Rommelio armiją Afrikon, Franz išvyko drauge ir buvo paskirtas Afrikos korpo štabo viršininku. Spalio 24 d. gen. Stumme žuvo kovoje prie El-Alamein.

Rytų fronte 40-tam korpusui, nušalinus Stumme, vadovauti buvo paskirtas gen. Geyr von Schwepenburgas. Jo laukė sunkūs uždaviniai, nes rusai žinojo apie didžiosios ofensyvos pirmąją fazę. Kremlius dabar žinojo, kad vokiečiai ketina pulti Kursko sektoriuje. Bet žemėlapiai ir doku-

mentai rasti prie Reichelio rusams visko nepasakė. Jie nežinojo, kad Weichso armijos grupė, pasiekusi Doną, pasuks į pietus ir kad didysis vokiečių ofensyvos tikslas yra Stalingradas ir Kaukazas. Nebent jei Reichelis buvo gyvas rusų rankose, tada jie galėjo žinoti daugiau.

Hitlerio štabe ilgai buvo svarstoma, ar reikia keisti planą ir jo vykdymo datą.

Maršalas von Bock ir gen. Paulus tam priešinosi. Ofensyvą pradėjęs dar buvo arti. Pagaliau gen. von Mackensenas, pradėjęs antrąją operaciją, paruošė VI-tai armijai geras pozicijas ofensyvai. Viskas buvo paruošta puolimui ir Hitleris nutarė pulti, kaip buvo numatyta. Kauliukai buvo išmesti...

Ir tai kas vyko toliau yra glaudžiai surišta su Reichelio įvykiu, nes nuo šio momento vokiečių vadovybė fatališkai pradėjo daryti klaidą po klaidos, kurios iššaukė Stalingrado katastrofą ir privedė Vokietiją prie pralaimėjimo.

Pirmoj fazėj reikėjo paimti Voronežą, svarbų ryšio centrą tarp šiaurės ir pietų Rusijos. Birželio 28 d. Weichso grupė, sudaryta iš trijų armijų, pradėjo puolimą Voronežo kryptimi. Už dviejų dienų VI-toji armija 150 km, pietuose irgi pradėjo Voronežo kryptimi puolimą. Su šiomis replėmis buvo norima Stalinui ištraukti pirmąjį dantį. Bet įvyko keistas dalykas, -- pirmą kartą sovietai atsisakė stoti mūšini, balangva išlįsdami iš maišo, kai tik tas pradėjo siaurėti. Kas atsitiko, ar sovietai žinojo apie vokiečių uždavinius?

Kada 40-to korpo vadui pranešė apie sovietų atsitraukimą, jis suprato, kad operacijos pirmoji dalis ilko sukompromituota; Jis tuojau paprašė leidimo, atsižvelgiant į situaciją, nedelsiant pulti Dono kryptimi. Bet VI-ji armija užsispyrusi laikėsi apsupimo plano, jam buvo duotas įsakymas pasukti į šiaurę ir susijungti su VI-ta armija. Įsakymai liekė įsakymais ir 40-to korpo vadui liko tik jų klausyti... Maišas buvo užrauktas, bet jo viduje nieko nebuvo. Sovietai jau buvo išlindę.

Hitlerio štabas pamatė, kad operacija nevyksta kaip buvo laukta. Sovietai greitai traukėsi Dono kryptimi. Ar jie ramiausiai persikėlė per upę, kol VI-toji armija veiks prie Voronežo? Tokiu atveju Mėlynosios operacijos pirmoji fazė prilygtų kardo kirčiui į vandenį.

Išnagrinėjęs padėtį, liepos 3 d. Hitleris suprato, kad jei bus stengiamasi paimti Voronežą, visas planas atsidsurs pavojuje. Ir apsilankęs von Bock štabe, jis pareiškė:

-- Aš nebemanau, kad būtina Voronežą paimti. Aš jums leidžiu tuojau pat žygiuoti pietų kryptimi.

Tai buvo lemiamas sprendimas, nes nuo šio momento priklausė, kurio pusės svarstyklės pasvirs. Gen. Geyr atsiduso lengviau gavęs leidimą iš VI-tos armijos ir pasiruošė pulti Dono kryptimi, kad neleidotų sovietams persikelti. Bet kitą rytą atėjo įsakymo pakeitimas. Ne į rytus, bet į šiaurę jis turėjo pulti, kad apsaugoti VI-tos armijos sparną prie Voronežo. Kas atsitiko? Ką reiškia šie pakeitimai?

Hitleris pats sugriovė savo sprendimus ir tai dėl savo nedrąsos, Jis nedavė von Bockui tiks-

SPAUDOJE PASIDAIRIUS

KO MŪSŲ ISTORIKAI DAR NEŽINOJO

Argentinios Lietuvių Balsas (sausio 7 d.) išsidėjo straipsnį "Kas yra Algirdas Gustaitis", su kurio ištraukomis vėta susipažinti ir mūsų skaitytojams, o jau ypatingai istorikams.

Straipsnis, be abejoj, buvo tik įžanga tų kronikos žinių, kurios pasirodė ir JAV lietuvių laikraščiuose, kad "žinomas visuomenininkas, kultūrininkas ir žurnalistas Algirdas Gustaitis išvyko į PAL Kongresą".

Mūsų Algirdas tikrai uoliai bendradarbiauja mūsų spaudoje, tik iki šiol nežinojome, su kokia asmenybe turime reikalo. Kad ir kiek pavėluotai, šiek tiek šviesos atnešė Argentinios Lietuvių Balsas.

Čia kelios ištraukos.

"Žurnalistas nuo gimnazijos laikų. Bendradarbiavo ir bendradarbiauja daugybėje įvairių kraipų lietuviškoje spaudoje, žurnaluose, enciklopedijoje. Dabar yra lietuviškos spaudos atstovas Hollywoode prie filmų studijų, ir vienintelis lietuvis Hollywoode Užsienio Spaudos Draugijoje, atstovaujanti beveik viso laisvo pasaulio spaudą, pasiekiančią apie 500 milijonų skaitytojų. Jis gauna daugybes kvietimų apilankyti filmų žvaigždes, artistus, režisierius, lankytis filmų studijose ir t.t.

Kaip rašytojas pagarsėjo jaunystėje, dar studijų metais 1942 laimėjęs Dariaus-Girėno konkursą. Jo recenzijos, novelės spausdintos didžioje lietuvių spaudoje. Literatūros metraštyje "Gabijs" yra puiki jo novelė. Algirdo Gustaitio kūrybos jau yra išversta, spausdinta latvių kalba. Yra dalyvavęs rašytojų literatūros vakaruose Lietuvoje, Vokietijoje, Amerikoje.

Jis yra atlikęs istorinės svarbos organizacinių darbų. Pavyzdžiui, vokiečių okupacijos metais Lietuvoje vadovavo lietuvių švietimui už lietuvių administravimų ribų. Jo pastangomis buvo įsteigti Lietuvių Komitetai Lydoje, Gardine, ir kt. Balstogėje buvo numatyta įsteigti lietuvių gimnaziją. Plačiose apylinkėse veikė dešimtys lietuviškų mokyklų, skaityklų, visoje Lietuvoje surinko daugelį tūkstančių knygų, jos nemokamai išdalintos pavergtiems lietuviams. Jis pats lankė net du kart. lietuviškus kaimus, mokyklas, komitetus už lietuvių administravimų ribų. Nėgana to, savo asmenine drąsa tarėsi su vokiečių karo gebietskomisarui vietiniais gudų administratoriais dėl tų sričių perleidimo Lietuvai. Lenkų partizanai stegėsi jį sugauti, sušaudyti. Staiga užsisai-

gęs karas neleido užbaigti Gustaitio darbų. Bet jo pastangomis buvo surinkta šimtai parašų, slapta, Gervėčių apylinkėse, dėl ko tos sritys netrukus buvo prijungtos prie Lietuvos, nors apie tai dar mūsų istorikai nežino. Panašiai sutvarkyti ruošė Lydos, Gardino apylinkes.

Vilniuje vadovavo Priešgausrinės Apsaugos Tautiniam Ansambliui, plačiose apylinkėse davusiam daugiau koncertų, kaip bet koks kitas meninis vienetas.

Kaip jaunas Algirdas Gustaitis buvo populiarius net svetimtaučiuose, galime spręsti kad ir iš šio įvykio: Jam su savo lietuvišku ansambliu lankant Minską, su Gustaičiu susipažino tuotai kinis Gudijos prezidentas A. Vėliau jis atsiuntė į Vilnių su Gustaičiu tartis gudų karo štabo viršininką, po to ir pats Gudijos prezidentas atvyko tartis su Algirdo Gustaičiu dėl būsimo galimų -- Lietuvos - Gudijos sienų, santykių.

Gyvendamas Vokietijoje buvo vienu steigėju, vicepirmininku Hanau stovyklos, vėliau išaugusios į vieną didžiausių pabėgėlių stovyklą Europoje. Ten redagavo, vadovavo kultūrinei veiklai.

Atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes viską pradėjo išnieko, Dirbo paprasčiausiu darbininku vištų ūkyje, plieno fabrikuose, kepykloje. Prasimušė. Redaktorius. Jo pastangomis pagaminti pirmi lietuviški filmai: Istorinis LIETUVA -- EUROPOS NUGALETOJA, vaikams paštyti filmukai ALGIS TRAKYS IR TAKSIUKAS ŠLEIVYS, kultūrinis PROF. ADOMAS VARNAS. Keili filmai rengiami.

Jau keletas metų dirba prie naujų būsimo nepriklausomos Lietuvos žemėlapių, talkinamas kitiems žinioms asmenims. Tie žemėlapiai dar neišleisti, bet juos jau pradėjo pulti okupuotos Lietuvos spauda.

Algirdas Gustaitis nuo pat įsteigimo dienos 1956 metais yra Dailių Menų Klubo reikalo vedėjas Los Angeleje. Tai vienas, apjungiantis žinomus menininkus.

Čia davėme tik padriką, toli gražu nepilną, apžvalgą apie Algirdą Gustaitį.

Jisai kelioms savaitėms atvyksta į Pietų Ameriką, norėdamas susipažinti su čia gyvenančiais lietuviams.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

GABIJA, L. S.S. Skaučių Seserijos leidžiamas biuletenis Nr. 1 (6), vasario mėn. Redaktorė Ona Rozniekienė, 10409 S. Keeler Ave., Oak Lawn, Ill. 60453.

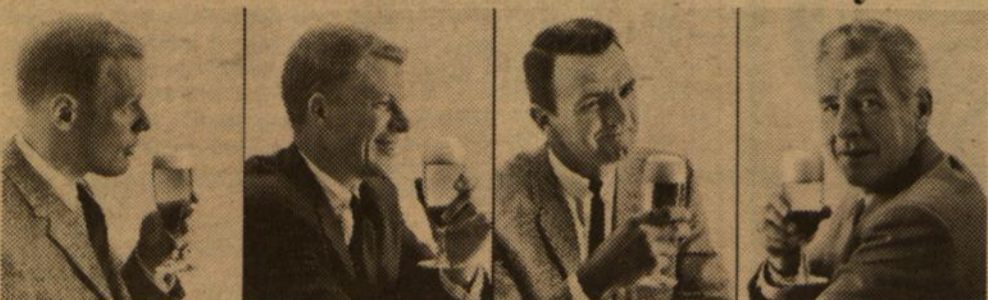
Biuletene skelbiami Seserijos įsakymai, instrukcijos, pranešimai. Šiame numeryje telpa skaučių tėvų -- rėmėjų organizavimo nuostatai ir veikimo instrukcijos.

KARKLUPĖNUOSE, Albino Baranausko, Draugo premijos laureato, romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas, 4545 W. 63 St., Chicago, Illinois. 60629. 224 psl., Kaina \$2.50.

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Fire-Brewed flavor...that's what's in it for you —

and you, and you, and you, and you.

Stroh's

FIRE-BREWED FLAVOR

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti. juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4;

Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

AKIMIRKOS

BRONYS RAILA

Pasaulis ir žmogus

1965 m. kovo 21 d. Šviesos-Santaros Federacijos Los Angeles skyriaus pastangomis lietuvių parapijos salėje buvo suruoštas a. a. Algimanto Mackaus pagerbimas, kurio metu ilgesnė studijinė paskaitą skaitė prof. dr. Marija Gimbutienė, o poeto kūrybos ištraukų paskaitė J. Peterienė ir V. Plukas.

Paminėjimas įvyko poeto draugų dailininkų Algirdo Kurausko ir Vytauto Virkau tapybos ir grafikos kūriniių parodos fone. Pacifiko pajūryje tai buvo pirmoji šių dviejų dailininkų paroda, kurią atidarė žemiau spausdinamu pasisakymu Šviesos-Santaros Los Angeles skyriaus pirmininkas Bronys Raila.

Vėliau A. Kurausko ir V. Virkau kūriniai buvo perkelti į dr. M. Gimbutienės rezidenciją Topangoje, papildant dar dailininko Jurgio Šapkaus tapybos kūrinius. Čia jie per du sekančiu savaitgaliu buvo parodyti kelioms dešimtims sukvieštų Californijos Universiteto (UCLA) profesūros narių.

Brangiosios viešnios ir gerbiamieji svečiai, - tai, kas man čia tenka atlikti, yra tik formalumas, galbūt net tuščias.

Tai lyg oficialus "atidarymas" naujai užbaigto vieškelio, kuriuo vistiek keleiviai naudotųsi ir naudosis, ar kaspinas bus su iškilėmis perkirtas, ar ne. Jūs gi jau čia esate, žiūrėte ir matote. Nieko čia nebereikia "atidaryti"...

Man malonu tik pasidžiaugti, kad pirmą organizuotą Šviesos-Santaros Los Angeles padalinio viešą pasirodymą mes pradėdame kultūros keliu - su šia dviejų brandžių lietuvių dailininkų kūrinių paroda, kuri yra jau kelintoji mūsų mieste tos rūšies manifestacijų serijoje ir, tikėjomės, nebus paskutinė.

Sunkiausias ir iš tikrųjų visus šios parodos suruošimo darbus, atkviėdiant iš toli du Chicagos dailininku, mums atliko anksčiau sudaryta komisija iš Dr. M. Gimbutienės, R. Vidžionienės, V. Pluko ir dailininko Jurgio Šapkaus, už ką jiems esame didžiai dėkingi.

Jūs čia matote dalį kūrinių dviejų mūsų dailininkų su kunigaikštiškais vardais -- Algirdo Kurausko ir Vytauto Virkau. Priešingai kaip daugelis dar daro, aš nebevardinau jaunaisiais tokių, kurie yra jau perkopę savo amžiaus bent tris dešimtmečius. Abu jie buvo laisvos Lietuvos vaikai. Vytautas Virkau ten gimė 1930 metais, o Algirdas Kurauskas žymiai anksčiau, 1923 metais, -- taigi, šiandien abudu jau seniai subrendę.

Ankstyvas išsilydimas į pasaulį prisidėjo prie jų sudėtingo ir plataus, sakykime tarptautinio akiračio atsivėrimo. Vytautas Virkau meno studijas pradėjo dar Vokietijoje ir pilnai susiformavo Amerikoje, Chicagoje, kur jis išėjo reikiamas mokyklas ir savo gabumais įsiliejo į bendrąją Amerikos naujojo meno raidą,

dar nėra buvę menų istorijoje. Praeityje visiems menų revoliucininkams yra buvę daug sunkiau.

Visuomenės nei kaltinti, nei labai smerkti nereikia: ji turi teisę turėti savo skonius ir, pagaliau, ji visada yra daug konservatyvesnė už naujų kelių ieškotojus. Visuotinėje menų įvertinimo ir "prapažinimo" plotmėje yra beveik kaip dėsni, kad reiklia kone šimto metų, kol visa, kas buvo tikrai ir autentiškai nauja, pasidaro priimtina, suprantama ir būtina.

Leiskite man priminti šia proga apie vieną motyvą, gal tiksliau, apie vieną modelį dailės kūryboje, kuriuo yra mums daugeliui arti prie širdies - amžinoji moteris. Ji visada buvo įdomi skulptoriaus kaltui ir dailininko tepitukui. Josios paminklais yra ištiestas daugiau nei dviejų tūkstančių metų dailės kelias.

Dirvos, bendradarbis Bronys Raila kalba Šviesos-Santaros federacijos Los Angeles skyriaus surengtos dailininkų A. Kurausko ir V.O. Virkau parodos atidaryme.

Štai, Miloso Venera, dieviškosios Raphaelio madonos, puošniausių kūrinių Ticiano ar Renoiro merginos ir damos, - jų kupina visa pasaulinė meno galerija. Moteris labiausia žavėjo Botticelli teptukus, Leonardo da Vinci garsumas ypač įtikinąji vienos moters šypsenoje. Degas gaudė mergučių ir baleto šokėjų grakštų judesį ir buriančią gyvybę. Pagaliau atėjo Picasso su savo laužytomis ir išsukintų sąnarių gražuolėmis, o ir žymiausias iš gyvųjų Amerikos abstraktistų Willem de Kooning neseniai pasisakė irgi mėgstas tapyti moterį.

Tik apie tas naujausias de Kooningo vėnegas TIME magazino apžvalgininkas nepaprastai taikliai pastebėjo, kad jo abstraktiniuose tapiniuose šios damos atrodo

taip, kaip žmogaus kūnas galėtų atrodyti tada, kai jis iškrenta iš dangoraižio 40-tojo aukšto ir ištykšta ant šaligatvio grindinio.

Nors aš dar labai abejočiau, ar tai yra pats būdingiausias mūsų laikų ir mūsų žmogaus simbolis, bet turbūt tai yra ryškus mūsų laiko ženklas. Taip bent jį mato ir išjaučia daugelis dailininkų.

Vienas iš dviejų šios parodos dalyvių, Algirdas Kurauskas, kuris yra netik dailininkas grafiškas ir visos eilės mūsų gražiausių knygų iliustratorius, šalia to, yra plačiau susipažinęs ir su teorinėmis bei filosofinėmis meno problemomis, kurias jis kartkartėmis paliečia savo straipsniuose ar pasisakymuose.

Prieš porą metų atidarydamas Chicagos Čiurlionio galerijoje vieną savo kolegų parodą, jis pareiškė: "Turbūt, niekados kultūros istorijoje žmogus neatvėrė tiek daug naujų pasaulių, kaip 20 amžiuje. Dailininkas negali nesižavėti tais pasauliais. Makrokosmai ir mikrokosmai, bioheminės jungtys, atomas ir visi dar neatidengti nauji pasauliai tepatvirtina seną tiesą, seniai justą kiekvieno menininko pašamonės gelmėse, kad mūsų vadinama regima aplinka kiekvieną gyvenimo sekundę slepia ir tikrovę ir tiesą. Dailininkas jauseniai juto, kad tikrovė nėra tokia, kokios mes užsispyrusiai geidžiame, bet tokia, kokios visu proto atvirumu ir dvasios kentėjimu ieškome"...

Tatai be abejo tiesa. Ir tatai jau trunka per daugelį šimtmečių, kai žmonės vis nesurasdami ieško arba naujų pasaulių, arba savęs. Kai kada jie žvilgsnį yra kreipę į žmogų, kai kada į žemės aplinką, dažnai į žvaigždes, dar dažniau į savuosius dievus. Dabar žaisdami spalvomis pradėdame ieškoti, kas gi yra už viso to, kas yra būtis esmė ir net, kas yra niekas.

Bet ilgąamžiame aldrytyje nuo primityvizmo ligi dabarties man vis atrodo, kad meno kūrybos esmėje kaip buvo, taip ir liks žmogus. Jam išnykus ar nepataisomai susidaužius, visa esmiškai pasikeistų.

Ir mano šių dienų etikos šūkis ir kartų klausimas būtų banalus, bet tikiu esminis: - kaip galima ir ar dar galima sutaisyti save ir pasaulį? Kaip galima ir ar dar galima sutaisyti ir atgaivinti žmogų, kad jis neatrodytų ir nebūtų, kaip ta de Kooningo gražuolė, išstumta ar pati iškritusi pro langą iš dangoraižio keturiasdešimtojo aukšto ir ištįskusi ant šaligatvio?...

Su tuo dvasios nerimu ir širdies svajone aš jums ir "atidarau" šią dviejų mūsų draugijos gabių dailininkų parodą.

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

Diena iš dienos

*** B. K. NAUJOKO UŽRAŠAI ***

MŪSŲ REDAKTORIAI -- KALINIAI. Netai, kad kažkurie, kaip, pvz., Dirvos paskutiniųjų 17-kos metų redaktoriai, trys iš eilės, vis boševikinių kalėjimų ar nacių kacetų "perėjėnai", o tai, kad jie redakcinių, technikinių ir administracinių darbų taip priištė, taip savo redakcijose uždaryti, kad kaip kaliniai teturi galimybių matyti ir žinoti, kas dedasi mūsų, lietuvių visuomeniniame gyvenime netgi savam mieste, o ką jau kalbėti apie tolimus to gyvenimo židinius ir ypač paskirai rusenančias jo žarijėles. Jų pareiga mus visus informuoti, kas kur dedasi, bet jie visiškai priklauso nuo mūsų kitų malonės, -- kiek mes kas kada teikiame juos iš savo aplinkos pa-informuoti. Buvo, štai, sakysim, New Yorke vienas po kito du literatūros vakarai -- vienas skirtas J. Kaupo ir A. Mackaus, kitas V. Mačerno kūrybai, bet, pvz., Dirvoj, išskyrus išankstinius skelbimus, apie juos nė žodžio. Kodėl? Todėl, kad redaktoriai ne tik patys negalėjo tų įvykių matyti, bet neturėjo galimybės nė atitinkamų, kompetentingų ir įpareigotų reporterių ten nusiųsti. Jie priklausonuo kieno nors iš "publikoj" ten atsitiktinai buvusiųjų malonės: teiksis ar nesiteiks, galės ar negalės "kas nors ką nors" jiems apie tai parašyti.

Taisybę pasakius, mūsų šiki reportažai apie tokius įvykius dažniausiai tėra toks platesniųjų visuomenės sluoksnių informavimo būdas, koks priimamas ir pakenčiamas tik mėgėjiško lygio spaudoj, kur dar labai tebėra įsigalėjusi tradicija rašyti policinikiškus "įvykio protokolus", -- kad publika susėdo, kad tas ir tas atidarė ("tardamas žodį"), kad tas ir tas labai gražiai (arba ir ugningai) kalbėjo, tas ir tas žavingai padainavo, padeklamavo, o jei paskui vaišinosi, tai tas ir tas labai gražiai padėkojo tokioms ir tokioms šeiminiškėms, kurios pagamino tokių ir tokių patiekalų, ir kad viskas buvo labai skanu ir malonu.

Ir apie literatūros vakarą ar kitą panašų įvykį reportažas retai kada virsta įvykio perkėlimu iš paskiros salės į plačius skaitytojų sluoksnius, netgi jei reportažas iliustruotas. Nuotrauka, rodanti, kaip atrodė paskaitininkas tą valandą ir minutę, kaip jis skaitė paskaitą, ar kaip atrodė aktorius, kai deklamavo tūlo rašytojo kūrinį, kaip atrodė pianistas, skambindamas tūlo kompozitoriaus sonatą, nėra skaitytojų nei minčių, nei jausmų perkėlimas ten, kur, turbūt, buvo nukelti salėje buvusieji klausytojai. Ištraukos iš paskaitų, žinoma, iš dalies perduoda įvykyje nuskambėjusių minčių dalį ar dalelytę, bet vistiek tokios rūšies įvykio aprašymas neišvengiamai išsina aprašymas ne to, kam tas įvykis yra buvęs skirtas.

Imant šiek tiek "abstraktiškesnį" pavyzdį, -- ar nusikalto laikraštis apsilėdimu visuomenės informavimo srity, jei pernai neaprašė visų kur nors įvykusių Donelaičio minėjimų? Trumpai tuos dalykus suregistruoti -- visuomeninio-kultūrinio veikimo kronikai naudinga ir svarbu. Bet itin išsamus pasakojimas, ką kur Jonas, Petras ar Gabrys šimtainei kitai klausytojų kalbėjo ar darė ryšium su Donelaičio sukaktim -- negi tai Donelaičio pagerbimas, ar skaitytojų apšvietimas apie jo kūrybą. Visuotinės reikšmės dalykai laikraštyje turėtų būti minimi, gerbiami, populiarizuojamitiesiogiai, o ne būtinai tik trupiniais nuo kitų stalų, ir nebūtinai tik tuo metu, kai kas nors kur nors prie tokių stalų susirenka.

DIRVOJE GALITE ĮSIGYTI ŠIAS KNYGAS

PALIK AŠARAS MASKVOJE — B. Armonienė	\$3.00
KELIAS Į KAIRĘ — Alė Rūta	\$3.00
DAILININKAS RAUBA — Vincas Ramonas	\$3.50
ALMA MATER — R. Spalis	\$5.00
VIENU VIENI — N. E. Sūduvis	\$4.00
ŽMOGUS BE DIEVO — Juozas Girnius	\$5.50
POEZIJA — J. Aistis	\$6.00
ANYKŠČIŲ SILELIS — Ant. Baranauskas	\$5.00
LAISVĖS KOVŲ DAINOS	\$5.00
BŪK PALAIMINTAS (poezija) — A. P. Jasas	\$2.00
KARKLUPĖNUOSE — Alb. Baranauskas	\$2.50
ŽVAIGŽDĖ VIRSUM GIRIOS — Alė Rūta	\$4.00
GYVENIMAS YRA DAILUS — V. Volertas	\$2.50
NAMAI ANT SMĖLIO — J. Gliauda	\$2.00
UPĖ Į RYTUS — UPĖ Į ŠIAURĘ — K. Alménas	
2 tomai — po	\$3.00
LABAS RYTAS, VOVERĖ — J. Minelga	\$2.50
ANGELAI IR NUODĖMĖS — R. Spalis	\$1.50
PURIENOS PO VANDENIU — P. Andriūsis	\$1.50
DU MEDINIAI IR TRYS GELEŽINIAI	
KRYŽIAI — A. Šukys	\$3.00
TAMSAUSIA PRIEŠ AUŠRĄ — B. Raila	\$5.00
IŠ PASKENDUSIO PASAULIO — B. Raila	\$5.00
9 DRAMOS VAIZDAI — V. Alantas	\$5.00

Visa eilė kitų lietuviškų leidinių.

Užsakymus siųsti: DIRVA, 6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ —
TAIP PAT MAISTO PRODUKTAI
Licenzijuota lietuvių įmonės, registruota
U.S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS
CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
3212 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608
Telef. CA 5-1864
2439 ir 2608 W. 69 St. Chicago, Ill. 60629
Telef. WA 5-2737

DIDELIS ĮSPARDAVIMAS medžiagų ir kitų prekių nepaprastai papigintomis kainomis. Angl. kostiumams medžiagos, kurių kaina buvo \$18.00 dabar tik \$14.00. 100% vilnonės kostiumams medžiagos buvo \$14.00, dabar \$10.50. Medžiagos 5 kostiumams tik \$22.50.

NAUJENA: Suknelėms medžiagos — nylonas kartu su pamašalu.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

ST. CLAIR
SAVINGS

NOW 5
LOCATIONS

All savings deposited through
APRIL 15th earn from APRIL 1st

(CURRENT RATE)

Main Office: 813 EAST 185th STREET • 26000 LAKE SHORE BLVD.
6235 ST. CLAIR AVENUE • 25000 EUCLID AVENUE
6135 WILSON MILLS ROAD

SKAUTŲ SĄJUNGOS DARBAI, LAIMĖJIMAI IR RŪPESČIAI

Lietuviškoji Skautija laisvame pasaulyje yra atlikusi nuostabiai daug gražių darbų. Ji mūsų jaunąją kartą vedė dvidešimt metų per svetimųjų jūrų audras į lietuviškojo gyvenimo pasaulį ir išugdė gražų būrį jaunosios kartos atstovų, kurie ateityje vadovaus mūsų kultūriniam gyvenimui.

Norėdami plačiau paimformuoti lietuvių visuomenę apie šios organizacijos veiklą, kreipiamės į Lietuvių Skautų Brolijos vyriausiąjį skautininką J. S. Bronių Juodelį su keleta klausimų apie šios organizacijos laimėjimus, darbus bei rūpesčius.

-- Įdomu būtų patirti kokioje padėtyje Brolija stovi dabar, palyginant visą tremties skautų veiklos dvidešimtmetį?

-- Brolijos vienetų veikla didžiojoje lietuvių gyvenamose vietovėse per dvidešimtmetį kito aukštyn narių skaičiumi ir skautišku pasiruošimu. Tiesa, prieš du metus įvykęs skilimas Brolijoje sumažino narių skaičių 10 procentų (apie 200 narių), gerokai išvargino LSB vadovybę, tačiau, iš kitos pusės, pakėlė Brolijos vadovų budrumą ir pastangas Broliją išlaikyti tiesiame ir aiškiame lietuviškos skautybės kelyje. Šiuo metu Brolijos vadovybėje ir vienetuose vyksta nuosirdus, broliškumo pagrindu paremtas skautiškas darbas, kurio tikslas yra lietuviui berniukui sudaryti visas sąlygas išgyventi tikrą lietuviškąjį skautavimą.

-- Ar visuomenė rodo reikiamą susidomėjimą skautų veikla?

-- Lietuvių visuomenės susidomėjimas Brolijos, kartu ir Sesių skautų veikla ir parama šiuo metu yra didesnis, negu bet kada anksčiau. Tą rodo naujų stovyklaviečių pirkimas, jų įrengimui lėšų telkimas, įvairūs tėvų ir rėmėjų būrelių sudarymai. Pagaliau ir nepaprastai gausus Kaziuko mugių lankymas. Ir ne nuostabu, kadangi Lietuvių Skautų Sąjunga yra didžiausia, pajėgiausia ir jaunimui tinkamiausia lietuviško jaunimo organizacija pasaulyje. Tai yra ne tik mano, bet ir daugelio lietuvių visuomenininkų, pedagogų pareikšta nuomonė.

-- Ar tėvai pakankamai įvertina skautų vadovų pastangas, jiems padeda, talkina?

-- Mūsų jaunimo auklėjimo darbas skautybės idealų šviesoje vien tik vadovų pastangomis, be tėvų prisidėjimo, tikrai nebūtų sėkmingas. Juk skauto pareigos Dievui ir Tėvynei, tarnyba artimui, gerasis darbas, naudingumas kitų ir savo paties labui vyksta kiekvieną dieną tėvų akivaizdoje ir tik vieną valandą sekmadieniais vadovo akivaizdoje. Skautų vadovas yra tik tas degelas, uždegantis jaunųjų siekti skautiško patyrimo, gyventi skautiška ideologija. Gi tėvų uždavinys yra kasdien kurstyti vaiko skautiško išgyvenimo ugnelę. Galia, kad ne visi tėvai šią savo misiją suprantą, ta ir todėl kartais skautų vadovų pastangos neatneša vaisių. Yra ir tokių tėvų, kurie leidžiamai vaiką į skautus, mano, kad tuo suteikia didelę privilegiją draugininkui. Bendrai paėmus, Brolijoje tėvų parama yra didelė ir tikiu, kad laikui bėgant, ji dar labiau išaugs. Brolija savo uždavinį atliks tol, kol vadovai ir tėvai nuosirdžiai remis vieni kitų darbus.

-- Ko skautų vadai pageidautų iš spaudos?

-- Spauda yra ne tik ryšio bei mokomoji priemonė skautiškaime gyvenime, bet ir labai svarbi moralinė atrama organizaciniame darbe, kur neegzistuoja materialinė kompensacija. Brolijos vadovybė yra nepaprastai dėkinga mūsų plačiajai lietuviškai spaudai už Brolijos skautiškų darbų ir reikalų įvertinimą ir skelbimą. Žinoma, spaudos moralinės paramos skautiškam darbui niekad nėra per daug. Juo to daugiau, -- juo lengviau veikti Brolijai. Iš kitos pusės, manau kiekvienam aišku, kad lietuviškoji spauda irgi yra reikalinga Brolijos, kuri išaugina ir auginą tai spaudai skaitytojus, prenumeratorius, rašytojus ir leidėjus.

-- Kokios paramos norėtumėte susilaukti iš mūsų kultūrininkų?

-- Svarbiausias yra nuolatinis visų dėmesis mūsų lietuviškam jaunimui ir jame lietuviškų talentų ieškojimas. Tik tas gali užtikrinti mūsų tautinių vertybių išlaikymą ir lietuviškos tęstinumą.

Vyr. skautininkas Br. Juodelis

mą svetimoje padangėje. Norėčiau, kad visi mūsų lietuviai intelektualai rastų laiko dalyvauti ir mūsų skautiško jaunimo tarpe, jų šventėse ar stovyklose. Brolijos padėka priklauso visiems, kurie randa galimybes savo talentus atnešti į mūsų skautiško jaunimo tarpą.

-- Ar radijo valandėlės skiria laiką skautų reikalams?

-- Man yra daugiau pažįstama Chicago, kurioje yra dvi lietuviškos radijo programos. Skautų reikalais man yra tekę abiejuose kalbėti ir abi yra parodžiusios didelį prielankumą skautų veiklai. Ši proga, tačiau, nėra pilnai išnaudojama iš skautiškos pusės. Vienetų vadovybės turėtų skirti daugiau dėmesio radijo valandėlėms, į programas įtraukiant skautiško jaunimo pasireiškimus.

-- Kokioje padėtyje yra stovyklų reikalai?

-- Kadangi stovyklavimas, išskylavimas užima svarbiausią skautiško auklėjimo dalį, tas gali būti tinkamai atliekama turint nuosavas stovyklavietes. Aštin vadovams, tėvams ir rėmėjams, savas stovyklavietes liet. skautai jau turi Kanadoje prie Toronto ir Montrealio. Australijoje ir JAV Chicagos Rako stovyklavietė bei greit būsiąnčią stovyklavietę Atlanto rajone. Visose įtaisius reikalingus įrengimus, -- stovyklavimo reikalai bus labai geri, bet tam pasiekti dar reikalinga darbo ir lėšų, ypač iš mūsų lietuviškos visuomenės. Stovyklavietės perspektyvos vis dar tebėra blogos Los Angeles skautams ir skautėms.

-- Kokioje padėtyje yra skautų vadovų paruošimo reikalai?

-- Brolijoje skautų vadovų paruošimas vyksta per skiltininkų kursus ir draugininkų "Ažuolo" vadovų mokyklą. LSS pastangomis šią vasarą ruošiami savaitinė vadovų stovykla Kanados "Romuvos" stovyklavietėje nuo rugpjūčio mėn. vidurio. Jau užsirašė gražus dalyvių skaičius. Kviečiami geriausių kvalifikaciją vadai -- instruktoriai ir ši stovykla duos labai daug naudos kiekvienam jos dalyviui. Vienas, kitas Brolijos vadovas yra baigęs ir pasaulinę skautų vadovų Gilwell'io mokyklą.

Vyresnieji vadovai vis dar nepaprastai ištvermingai neša vadovavimo našą ir ne vienas jau jaučia nuovargį bei norą išleisti "pensią". Deja, esant nepakankamam jaunesniųjų vadovų prieaugliui, vyresniųjų pasilikimas pareigose vis dar būtinas. Vadovų klausimas Brolijai yra nepaprastai svarbus, nes nuo to priklauso Brolijos potencialas ir veiklos kokybė. Šiuo metu šis reikalas yra gerame stovyje.

-- Ar jaunieji tėvai, kurie baigė mokslus ir sukūrė šeimas jau šiame krašte, leidžia savo vaikus į mūsų skautų sąjungą?

-- Šių tėvų vaikai kaip tik ir sudaro gausius vilkiukų ir paukštyčių vienetus. Jaunieji tėvai, dažnu atveju perėję skautavimą Vokietijoje arba čia, mielai imasi ir draugininkų pareigų.

-- Ar skautai akademikai daug padeda Brolijai?

-- Kai kuriose vietovėse daugiau, kai kur mažiau. Bendrai paėmus, nepadeda tiek, kiek iš jų būtų galima tikėtis. Gi iš jų daugiau laukti Brolija tikrai turi pagrindo, nes akademikams atiduoda pajėgiausią mūsų skautišką prieauglį studijų metu. Galia, kad po studijų nemaža dalis nebegrįžta atgal į Broliją vadovavimo darbui, bet pasilieka ten, dabar jau Sąjungoje atskiroje ASS šakoje.

-- Ar palaikomi ryšiai su skautų Sesių Sąjunga?

-- Nors Brolija ir Sesių Sąjunga yra du visiškai savarankiški veikia kiti vienoje pastogėje -- Lietuvių Skautų Sąjungoje, tačiau visose savo veiklos fazėse eina visiškai kartu. Brolija ir Sesių Sąjunga visą laiką dalinasi savo rūpesčiais ir laimėjimais. Brolija kur tik gali padeda ir remia Sesių Sąjunga, kuri mums atsilygina tuo pačiu. Jei ir atsiranda kur koks nesutarimas atskirose vienetuose, -- Brolijos ir Sesių Sąjungos vadijos stengiasi tai pašalinti.

-- Ar nėra duomenų, kad atsiskyrę jūros skautai grįž?

Dar kadencijos pradžioje kreipiausi į atsiskyrėlius per spaudą ir asmeniškai, tam skirdamas ne vieną vakarą pokalbiam su jais iki vėlumos. Buvo siunčiamos ir specialios komisijos tam, kad be gero pagrindo išsėję sugrįžtų, ir kad būtų atstatyta Brolijos vienybė. Visos Brolijos pastangos jokių rezultatų nedavė. Turju daug vilties, kad atsiskyrę nuo Brolijos jūrų skautai, jų tėvai ir skautiški vadovai vieną dieną sugrįš į vieną, visiems lietuviams skautams bendrą Broliją, ir joje laimingai tęs jūrinį skautavimą taip, kaip kad jis buvo tęsiamas per 43 metus, nuo pat jūrų skautų įkūrimo 1922 m. 12 Skautų Brolijoje Lietuvoje.

Baltos reikalų vedėjas kun. L. Jankus prie išleistų įvairiomis kalbomis Sibiro lietuvių maldaknygių.

MALDOS IŠ SIBIRO PASAULINĖJE PARODOJE

Šiomis dienomis į Pasaulinę Parodą, Vatikano paviljoną buvo patalpintas Sibiro maldaknygės originalas, bei visų laidų po vieną egz. rinkinys. Į tą rinkinį taip pat pateko iš juodos duonos Sibiro padarytas rožančius. Šiam eksponatui įreminimą pristatė J. Vileniškis, meninį Vyties, Gedimino stulpų ir kitų simbolių išdrožinėję atliko Vladas Kulpavičius, lietuvišką audinį, kurio išdėtas eksponato fonas, parūpino Liuda Gudellienė, įrašus iškirto J. Šneideraičio "Concord" dirbtuvės, nedidžiamus stiklus padarė J. A. Rayll.

Čia reikia pažymėti, kad visa medžiaga ir visas darbas šiam eksponatui buvo su meile Sibiro kankiniam atlikti veltui. Rožančių paskolino Lietuvos atstovas Washingtono p. J. Kajeckas, originalas ir visų laidų pavyzdžiai -- kun. L. Jankaus. Šis bus bene vienintelis lietuvių eksponatas Vatikano paviljone. Paaiškinimas šiuo įrašu:

Tikėjimo ir Drąsos Liudijimas. Prieš 25 metus komunistinė banga užliejo Lietuvą, nepriklausomą valstybę ir nuo 1250 metų katalikišką kraštą.

Nuo 1941 metų per 300,000 lietuvių buvo išžudyta arba išstremta į Sibiro koncentracijos stovyklas dėl to, kad tikėjo į Dievą ir troško laisvės.

Vienoje iš tų Sibiro stovyklų keturios lietuviškos nutarė surašyti savo tikėjimo jausmus, ku-

-- Kokioje padėtyje šiandien yra Brolijos veikianti jūrų skautų šaka?

Jūrų skautai Brolijoje yra jau gerokai sustiprėję skaičiumi ir veikla. Skyrėsi vadovauja j. ps. dr. Br. Vaškelis, j. s. I. Petniūnas, j. s. Vyt. Vaitkus Australijoje ir kiti. Vienetai dirba Chicagoje, Toronte, Hartforde, Kennebunkporte, Vokietijoje ir Australijoje. Ypač labai stipri Brolijos jūrų skautų veikla reikiasi Toronte. Atleis graži ir Brolijai palanki.

-- Kokie kiti Brolijos artimiausi uždaviniai?

-- Brolijos vadovybės svarbiausias uždavinys būdėti, budinti, patiekti mūsų skautiškam jaunimui reikalingas žinias gyvu ir spausdintu žodžiu, darbu ir tiesiu žingsniu. Vasaros stovyklos jau čia pat. Kitais metais teks Brolijai bei Sesių Sąjungai dalyvauti Egzily Jamboree. Ne už kalnų ir 50 metų sukaktis -- Aukstinio Jubilėjaus Tautinė Stovykla 1968 metais.

Visų mūsų bendras tolimas uždavinys nepalstamai vesti mūsų jaunimą Dievo, Tėvynės ir Artimo Tarnybos keliu, tol kol pasieksime Baltijos pakrantę ir Gedimino pilį.

(jvš)

Amerikiečiai astronautai Grisson ir Young Chicagoje buvo sutikti milijoninės minios. L. Knopfmillerio nuotrauka

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Imp. 5-Star FRENCH COGNAC	5th	5.75
2. HENRY McKENNA Kentucky Bourbon..	5th	4.98
3. GLENMORE VODKA	5th	2.98
4. Imp. French NAPOLEON Brandy.....	5th	3.35

5. COINTREAU Liqueur and Brandy	5th	4.75
6. LIEBFRAUMLICH Imp. German Wine ..	5th	.98
7. BORDEAUX Imp. French Wine	5th	.98

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

MEČYS ŠIMKUS, teisininkas, tiksliai, gerai ir greitai užpildo įvairius INCOME TAX pareiškimus. Kreip-

tis:
ŠIMKUS REAL ESTATE
4259 South Maplewood Ave
Chicago, Ill.
CL 4-7450
arba
YA 7-2046

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

**ALBERT S.
PORTER**

COUNTY ENGINEER

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

JUDGE

Bernard J. Conway

MUNICIPAL COURT

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kitokius leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, atskaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — reguliariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžiningai.

KNYGA, KURIĄ PRIVALĖTŲ PERSKAITYTI VISI

Draugo kultūriniam priede (bal. 3 d.) tilpo L. Galinio recenzija apie neseniai pasirodžiusią Barboros Armonienės atsiminimų knygą, kurią parašė inž. Alg. Nasvytis, lietuvišką jos laidą išleido Vilties leidykla.

Autorius, išvardinęs visą eilę svarbių ir reikšmingų mūsų rašytojų kūrinių, pirmą pasirodžiusių svetimomis kalbomis, apie Armonienės, šėniaus ir Suduvio knygų pasirodymus pirmą kitomis kalbomis vertina kaip didelį pelną Lietuvos laisvinimo atžvilgiu.

"Armonienės atsiminimai angliškai buvo vienas svarbiausių ir labiausiai reikšmingų faktų."

Pacitavęs A. Augustinavičienės įterptą vienos amerikietės įspūdį ("knyga man atėmė žadą, tai pasibaigė istorija. Aš visą savaitę tik apie tai ir galvoju. Knygos misija, jos idealoginė pusė yra taip svarbi, kad man tikrai sunku išreikšti žodžiais."). L. Galinis priduria, kad prie tų žodžių reikia mums jungtis tos knygos skleidimu, ir patlems neužmirštant, kad vergija ten dar tebegyvuoja. Toliau jis rašo:

"Suprantamas amerikietės susijaudinimas, nes knygos autorė, dr. Nasvyčio plunksna, tikrai nuoširdžiai ir įtikinamai atskleidžia kruvinojo režimo metodus. Vargu ar kam gali nebyrėti ašaros, skaitant, kaip dešimtmetis berniukas, Armonienės sūnus, atneša motinai sudaręs siuntinį, kuri nubausta ilgą kalėjimui. Amžinas netikrumo jausmas, vaiko meilė, komunistinių tyronų beširdiškumas skaitant spaudžia ašaras. Ir sunku jas bepalikti Maskvai.

SISTEMOS SUGADINTI

Sibiro kančios ir nuolatinis teroras gal nebūtų tokie baisūs, jei šitame pragare patys žmonės išliktų nepaliesti pikto. Šioj sistemoj žmogus lieka vilku. Ne vienas ir lietuvis pataikavo komunistui ir apsunkino išstremtųjų dalį. Iš kitos pusės randame kai kurių asmenų nuostabų giedrumą, ir maloniai nuteikia net nuotrauka, kurioj prie Sibiro ožkyčių stovi besišypsančios moterys. Jos nepozavo dabartinę knygą ar amerikiečių laikraščiams, bet šypsojos iš savo skurdo. Šventiška graudžiai nuteikia ir Kalėdų švenčių metu Sibire nusifotografavusios moterys. Atskiri šviesūs faktai, pailustruoti tokiom graudžiom ir giedriom nuotraukom, kaip tik leidžia džiaugtis ir tuo, kad daug lietuvių nepalūžo, kad išliko savo dvasia tvirti. Ir tų, kuriuos sistema sugadino, tebuvo mažuma.

Knyga parašyta paprastai, kad kiekvienas, tiek angliškai, tiek lietuviškai skaitas, be jokių moralų supras komunistinės tyronijos baismą. Knygą turėtų perskaityti visi, kurie pradeda manyti, kad viskas tai buvo seniai, kad ir pasamoneje liko tik kaip kažkoks neberealus sapnas. Ypač turėtų paskaityti ir tie, kurie netiki komunistinio priešo velniškumu. Knyga ypač reikia platinėti amerikiečių tarpe, ko ji verta, gali dabar kiekvienas sužinoti, paskaitęs ją lietuviškai.

"Palik ašaras Maskvoje" knyga yra vienas iš tų gerųjų momentų mūsų sutartiname Lietuvos laisvinimo darbe. Reikėtų,

kad nemažiau siaubingi Tautvaišienės atsiminimai taip pat pasiklistų angliškai kalbančiame pasaulyje. O tokių galimų yra. "Palik ašaras Maskvoje" mums suteiks ne vieną įdomią valandą ir raip pat skatins aktyviau veikti, siekiant savo tėvynei laisvės."

Knygą galima užsisakyti ir įsigyti Dirvoje ir pas knygų platinėjus. Kaina 3 dol.

GREETINGS and BEST WISHES

AITKEN PRODUCTS INC.

1115 East 152nd St.

UL 1-2700

Geriausios sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

REESE PAPER COMPANY

3184 West 32nd St.

OL 1-6300

DABAR GERIAUSIAS
LAIKAS ĮRENGTI
TVORAS JŲSŲ NAMŲ
PUOŠNUMUI IR ŠEIMOS SAUGUMUI.

Įrengiame tvoras, duris, langus, stogelius, tureklus ir kitus įvairaus metalo, plastikos ir stiklo gaminius jūsų pagerinimui ir papuošimui.

KOSTAS BUTKUS

Telefonai: CHICAGO

LUdlow 5-6291,

bet kuriuo laiku,

PROspect 8-2781

rytais ir vakarais.

USE EAGLE STAMPS LIKE MONEY AT ALL 5 MAY CO. BASEMENT STORES!

MAY'S BASEMENTS

Tai kitas May's
rūsio laimikis!
NE SU VIENOMIS... NE
DVIEM... BET

**3 KELNĖM
VYRAMS
KOSTIUMAI**

Vaivorykštės
spalvų
medžiagos

29.90

Tai pilnas junginys
su dviem tos pačios
spalvos ir vienom
kontrastinės spalvos
kelnėm. Visos lygaus
priekio ir diržui kil-
pomis modelių

Kodėl niekas nepagalvojo apie tai anksčiau! Tai fantastiška idėja... sutiksime... dabar galint įsigyti puikų pavasarinį kostiumą, su pora pritaikytų kelnų ir dar ekstra vienos... Plius kontrastinių spalvų ekstra kelnės sudarymui pilno pavasarinio komplekto. Švarkas su 3 sagomis puikios dirbt. šilko medžiagos, alyvinių, mėlynų, rudų, pilkų ar juodų spalvų su kontrastinės spalvos pora kelnų... viskas už 29.90!

DYDŽIAI

NORMALŪS 36 iki 46

TRUMPI 36 iki 42

ILGI 38 iki 46

BASEMENT MEN'S
CLOTHING ALL 5 STORES

MAY'S PARKADE PARK IN THE HEART OF DOWNTOWN CLEVELAND

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Amerikos Lietuvių Konservatorių Klubas šeštadienį, balandžio 10 d., 8 val. vakaro, Čiurlionio Ansamblio namuose rengia paskaitą tema: "Popiežių nusistatymas komunizmo atžvilgiu ir Jono XXIII enciklika Pacem in terris".

Prelegentas: Monsignoras Leonas Schumacher, Filosofijos profesorius Boro-romeo Seminarijoje. Po paskaitos diskusijos. Įėjimas 1 doleris.

• L.V.S. Ramovė Clevelando skyriaus valdyba balandžio mėn. 11 d., 12 val. (sekmadienį), Lietuvių salėje šaukia informacinį narių susirinkimą.

Narius prašoma gausiai dalyvauti.

Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos Aukuro ansamblio jubiliejiname koncerte, ansamblio krikšto motinos A. Puškorintė (kairėje) ir M. Švarcienė (dešinėje) jauniems ansambliams dalina sukaktuvinį tortą. Gale stalo sėdi ansamblio meno vadovai O. ir A. Mikulskiai ir stovi mokyklos vedėjas J. Stempužis, V. Pilodžinsko nuotrauka

Skaityk ir platink
DIRVĄ

AUKURO ANSAMBLIS LIETUVYBĖS ŽIDINYS

Vysk. Valančiaus liet. mokyklos tautiniam menui puoselėti prieš metus sukurtas Aukuro Ansamblis savo pirmųjų darbo metų atsieta derlių parodė visuomenei koncertu, kurio sekė ir stebėti netikėtai susirinko pilna Šv. Jurgio parapijos salė.

Lietuviškojoje mokykloje auklėjamas darbas vyksta ne vien reguliarių pamokų metu, bet tuo darbu, kuriuo auklėjamas momentas reikalauja ne mažai įžvalgumo, pastangų ir režisūros. Lietuvišką dainą, tautinį šokį, kanklių ar skudučių muziką galima mokytis ir paprastai ir įdomesnėmis vaikams formomis. Šios mokyklos vadovybė pasirinko patrauklesnį ansamblio formą, koncertais, išvykomis ir kt. pasirodymais, skatinant vaikuose ir reprezentacinę pojučio pusę, keltant jo ambiciją tinkamu pasirodymu ne vien prieš mokytoją, bet ir visuomenės akys. Visa tai pareikalauja ir pedagogų, auklėtojų ir tėvų bei ansamblio dalyvių didesnių pastangų. Bet, kaip šį kartą bandymas parodė, tos pastangos save pateisino ir įdėtas darbas neapvydė.

Aukuro Ansamblio koncertą globojo ir jaunuosius ansambličius gražiai vaišino "krikšto tėvai": Antanina Puškorintė, Malvina Švarcienė, dr. E. Lenkauskas ir inž. A. Nasvytis. Repe-

tičių metu, jaunųjų pastangomis sužavėtas Jonas Svarcas, paaukojo 100 dol. kanklėms įsigyti.

Gi koncerto metu publika ne tik šilta reagojo į jaunųjų pastangas, bet išgyveno gražią, jautrią ir viltingą tautinės šventės nuotaiką. Tą nuotaiką pagavo ir mokyklos tėvų k-to pirmininkas, po koncerto pareiškęs, kad kaip neperseniausiai niekas nebūtų patikėjęs atomo suskaldymo galimybėmis, taip daugelis prieš keletą metų netikėjo, kad šiame tautybių suvirinimo katile būtų galima išugdyti tokį gražų ir daug žadančią lietuvių tautinį jaunimo branduolį. "Šios jaunos širdys lietuvių neužges", pareiškė Vytautas Staškevičius, kartu padėkojęs visiems prie šio sekmingo vakaro prisidėjimui.

Ansamblio sąstatą sudaro gausi choro grupė, kanklininkės ir šokėjai. Gausiausia dalį, choristus, puikiai apvaldęs muz. A. Mikulskis, pristatė su visa eile dainų, dainuojamų ne unisonu, ne dvibalse sutartine, bet daugialbės choro reikalavimais. Aišku, tai ne lengvas darbas, nelengva ir choristams, jauniems ir nuolat besikeičiančiais balsais, įsilieti į tikslią dainos harmoniją. O vistik J. Švedo "Ta mūsų seselė" (su aidu "ėjo į šilą" ir t. t.), Kalėdos Lietuvoj (harm. A. Mikulskio) ir J. Bertulio "Tau brangi tėvynė" parodė, kad vienerių metų darbas prityrusio muziko pastangomis buvo ne veltui praleistas. Tos dainos skambėjo be priekaišto suderintais balsais, paklusniai sekamais niuansais ir darnia harmonija. Dar ta proga tektų paminėti neblogai nusisekusias -- "Daina apie avižą" ir "Pasėjau linelį", abi A. Mikulskio harmonizuotos. Kai kurios dainos kiek sunkiau nugalingos ("Lietuvos paukščių daina") ir pastangos tų dainų tonus pajusti dar neprivalėtų būti rodamos viešų koncertų metu.

Publiką maloniai nustebino dvylikos jaunų kanklininkų muzikalumas ir įsijautimas į to instrumento kaprizus. Susidarė įspūdis, kad toje srityje nieko geresnio nebegalėtų parodyti nei vyresnis amžius, nei didesnė patirtis. Ypatingu muzikalumo pojučiu išsiskyrė Vasiliauskaitė ir Alkaitytė. Kanklininkių vadovė ir mokytoja Ona Mikulskienė ir jos gabi padėjėja Navickaitė gali didžiulius jų pastangų gražiais vaisiais.

Teresė Neimanaitė sugebėjo mažuose tautinių šokių šokėjuose sužadinti gražų tų šokių žaismo pobūdį. To amžiaus šokėjų reikalavimai ir galimybės, atrodė, ir negali kitaip pasireikšti, kaip nevaržytu, laisvu žaismingumu. Didėsi reikalavimai, statomi vyresniems šokėjams, užgnaužtų dailias mažųjų pastangas ir ritmo bei žingsnio formos liktų tik sausiai iškalta ir benoro atlikta pamoka. Noriu miego ir Kalvelio šokiuose mažieji buvo savame "elemente".

Sklandžiu lietuvišku žodžiu pasirodė programos pranešėjos D. Čiuberkytė, J. Petraitytė ir D. Martutė.

Dovanos, gėlės, kelios džiaugsmo ašaros buvo simboliš-

ku darbo vaisiaus apvainikavimu. Džiugu, kad dėmesio centras buvo jaunieji ansambličiai su savo vadovais, o ne tokiomis progomis įprastos ilgos, nedaug ką tepasakančios kalbos ir sveikinimai.

Gausus Clevelando visuomenės atsilankymas, dėmesys ir šiltas pritarimas atliktam darbui yra tinkamiausia satisfakcija tą darbą dirbantiems. Tai kartu labai vertingas paskatinimas jauniems.

Visa tai laimėta mokyklos vadovybės -- mokyklos vedėjo Juozo Stempužio ir mokytojų bei tėvų komiteto dar ne visų įvertintu darniu darbu.

Tenka pridurti, kad mokyklos vyresnių mokinių tautinių šokių grupė, kuriai vadovauja I. Stasaitė ir A. Gelažintė, bendron talkon įsijungus Liudui Sagiui, pasirodys mokyklos baltos programoje nauja ir originalia programa. Balandžio 24 d., mokyklos baliuje, Clevelando visuomenė turės progos savo atsilankymu dar kartą parodyti savo dėmesį gražiai lietuvių ugdymo darbą dirbančiam kolektyvui, tuo pačiu palengvinant nešti nelengvą mokyklos išlaikymo materialinę naštą. Kaip matėte, tas lietuvių židinys yra mūsų visų dėmesio vertas.

(J. pm.)

GREETINGS and BEST WISHES HAMILTON INSURANCE AGENCY

ALL FORMS OF INSURANCE

13429 Euclid Avenue

LI 1-7361

GREETINGS and BEST WISHES

GEO. H. PLANTE General Agency

REPRESENTING

THE JOHN HANCOCK MUTUAL LIFE
INSURANCE CO.

2829 Euclid Ave.

MA 1-3360

GREETINGS and BEST WISHES

EUCLID FLOORING CO.

787 East 185 Street

IV 1-1733

FRANK PLUTT

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

CLEVELAND VAULT CO.

8616 BUCKEYE ROAD

CE 1-3538

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

SPRAYON PRODUCTS, INC.

26300 FARGO AVE. BEDFORD HEIGHTS, Ohio

Tel. 292-7400

GREETINGS and BEST WISHES

MOR-FLO INDUSTRY INCORPORATED

18450 South Miles Parkway Phone 663-7300

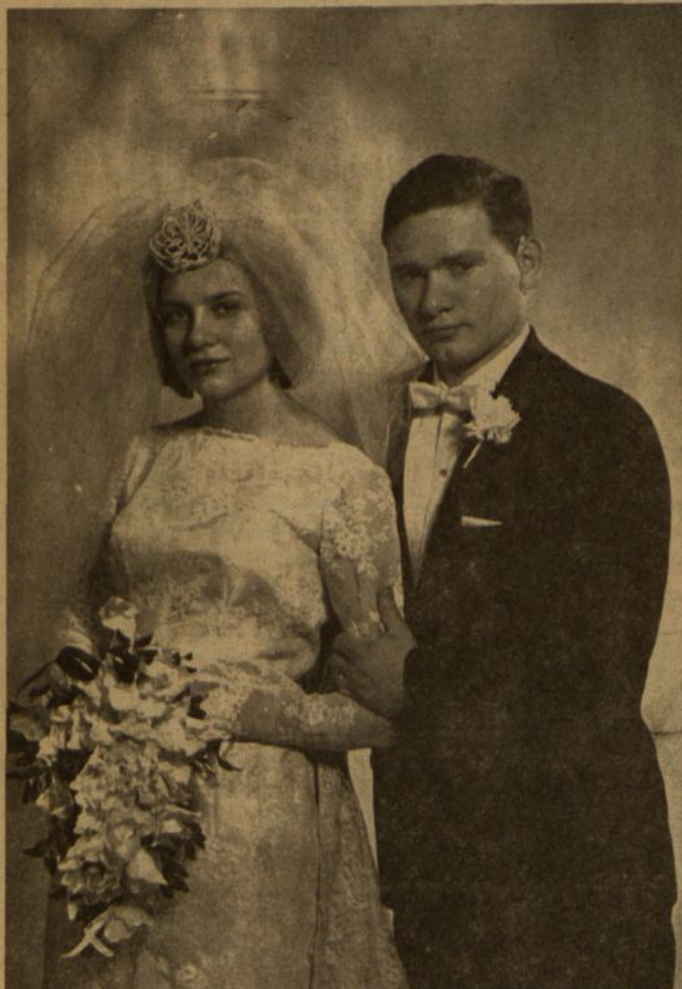
GREETINGS and BEST WISHES

SMITH'S Restaurant - Cocktail Lounge

Dining out is pure pleasure at Smith's, where fine food is served at realistic prices!

Private parties and wedding receptions are a specialty.

LAKE SHORE BLVD. AT E. 222 ST.
RE 2-9900

Clevelandiečiai Zita Rekešutė ir Alfredas Langė, sukūrę lietuvišką šeimą.

Naturally SUPERIOR SAVINGS

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS

INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

J. P. MULL-MULIOLIS REALTOR

Šv. Jurgio parapijoje

Turime keletą gerų vienos ir dviejų šeimų namų. Bonna, Hecker, Addison, Cornelia ir kt. Arti gero susisiekimo, bažnyčios, mokyklos. Nebrangūs, galima pirkti su mažu įmokėjimu. Nedideli mokesčiai. Suinteresuoti skambinkite.

E. 160 — St. Clair

2 šeimų 4-4, 3 garažai. Nuoma 130 dol. mėn. \$9,500

Investavimui

32 butų, arti Lake Shore Blvd. Naujas — mūrinis.

Euclid, Ohio

3 metų "split-level", 3 miegamieji, salionas, valgomasis, virtuvė, kilimai, padalintas rūsys. Arti mokyklų ir susisiekimo.

Norintieji parduoti ar pirkti, skambinkite UL 1-6666.

Lietuviai bendradarbiai:

Alg. Dailidė, John Lorenz ir Ant. Mikoliūnas

15969 Euclid Ave.

UL 1-6666

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DAUGIAU DĖMESIO JAUNIMUI!

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso Komitetas, susirinkęs pirmojo posėdžio 1965 kovo 27 dieną Jaunimo Centre, Chicagoje, JAV, apsvaustas 1966 Jaunimo Metų prasmę ir Kongreso tikslus bei uždavinius, pradėdamas savo darbą, k r e i p i a s i:

į laisvojo pasaulio lietuvių jaunimą, kviesdamas jį savo jaunatvės idealizmu bei entuziazmu tiesti kelius tarpusavio bendravimui bei bendradarbiavimui plėsti, išieivijos lietuvių tautinei gyvybei ugdyti ir Lietuvos laisvės kovai laimėti,

į laisvojo pasaulio lietuvių bendruomenės, organizacijų, spaudą ir radijo valandėles, prašydamas jaunimui dėmesio, jo siekimų supratimo ir visokeriopos paramos.

Posėdžio dalyviai:

Komiteto Prezidiumas: **pirmininkas A. Zaparackas** (Lietuvių Studentų Sąjungos JAV pirm., PLB atstovas), **vicepirmininkai G. Gedvila** (Santaros-Sviesos Fed. atstovas), **V. Kleiza** (JAV LB Centro Valdybos narys, PLB atstovas), **G. Mus-teikytė** (LSS Skaučių Seserijos atstovė), **R. Staniūnas** (LST Korp! Neo-Lithuania atstovas),

Nariai: **V. Kamantas** (PLB atstovas), **R. Kviklytė** (Lietuvių Studentų Sąjungos JAV atstovė), **G. Rinkūnaitė** (PLB ir Kanados LB atstovė), **K. Sabaliauskaitė** (š. Amerikos Liet. Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos atstovė), **V. Šiaulys** (Stud. Ateitininkų Sąjungos atstovas), **A. Šileika** (Toronto Liet. Studentų atstovas), **kun. K. Trimakas SJ** (PLB atstovas), **V. Vijeikis** (LSS Skautų Brolijos atstovas), **E. Vilkas** (LSS Akademinio Skautų Sąjūdžio atstovas),

Svečiai: **St. Barzdukas** (PLB Valdybos vykd. vicepirm.), **B. Nainys** (JAV LB Chicago apg. pirm.).

Chicago, 1965 kovo 27.

• **ALT S-gos Bostono skyrius**, per pirmininką inž. J. Dačį, Vilties Draugijai prisiuntė sąrašą naujai įstojusių bei savo įnašus padidinusį sąrašą, tęsiant praėitų metų rudenį pradėtąjį sąrašą:

K. Adomavičius	\$20.00
P. Ambraziejus	10.00
A. Bačiulis	20.00
J. Kapočius	15.00
P. P. Peldžius	10.00
J. Rasys	25.00
J. Vaičiaitis	5.00
J. Vasys	10.00
Br. Utenis	90.00

• **Dirvai paskirtą Pavergtųjų Tautų Asamblėjos medalių ir diplomų už nuopelnus kovoje su komunizmu primesta vergija ir už pavergtųjų tautų laisvę balandžio 21 d. New Yorko ruošiamose ta proga iškil-mėse priims Dirvos redak-cinės kolegijos narys ir Vil-ties Draugijos vicepirm. žurnalistas Vincas Raste-nis.**

Antikomunistinis tautų blokas Chicagoje kovo 28 d. buvo suruošęs pagerbimą Pabaltijo komiteto švedijoje vadovams prof. Birgir Nerman ir prof. Arvo Horm, Nuotraukoje LB Chicago apyg. pirm., inž. B. Nainys sveikina Birger Nerman (centre), Dešinėje pagerbimo iškilmių vadovė ukrainietė U. Celevich. V.A. Račkausko nuotrauka

• **JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba** primena, kad pasikeitus apylinkių valdyboms naujai išrinktų valdybų adresai būtų pranešami Centro valdybai.

• **Vincentas Liulevičius** rašo pasaulio lietuvių istoriją, kurioj bus surašyta lietuvių emigracijos priežastys, kiekvieno krašto (kuriame gyvena lietuviai) lietuvių įsikūrimo sąlygos, religinė bei kultūrinė veikla ir pagalba Lietuvai. Darbas jau įpusėtas.

Minėtam veikalui medžiagos rinkimas yra sunkus ir negreitas, nes beveik nėra studijų ar monografių. Beveik kiekvienas faktas reikia studijuoti. Kurie norėtų tą darbą palengvinti, prašomi jam paskolinti istorinių leidinių bei istorinės vertės turinčių fotografijų.

Medžiagą siųsti Pasaulio Lietuvių Archyvo adresu: 5620 So. Claremont Ave., Chicago, Illinois 60636, U.S.A. Lydraštyje siuntėjai prašomi nurodyti, ar siunčiami spaudiniai bei fotografijos turi būti grąžinti, ar padovanojami Pasaulio Lietuvių Archyvu, kuriame ir kiti panaudos mokslo studijoms.

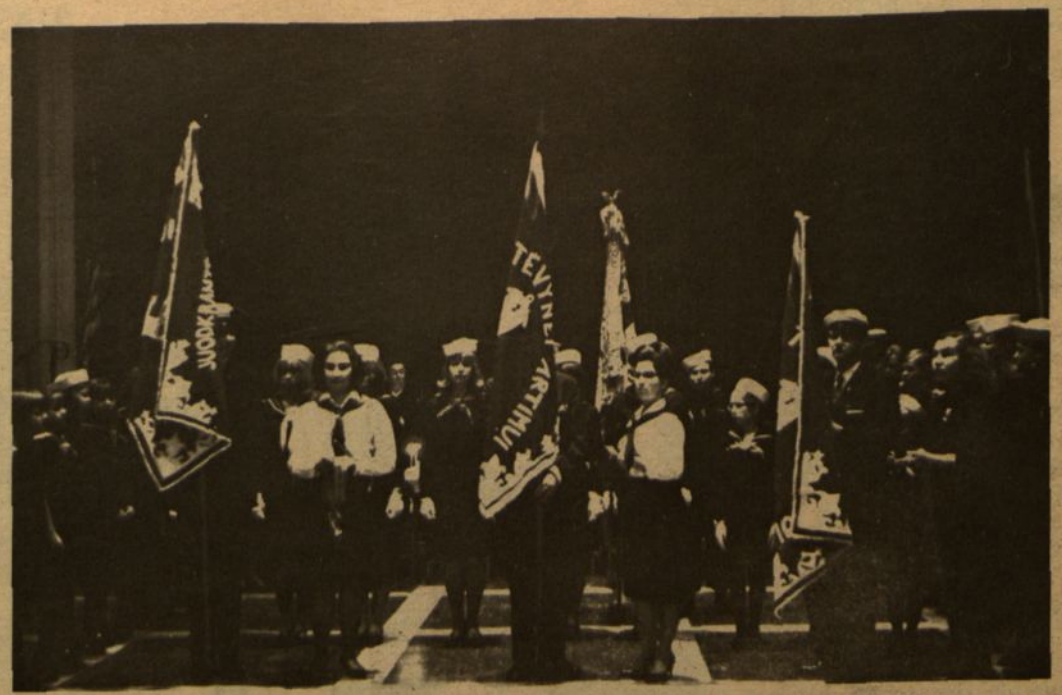
• **Bronius Juška**, buvęs JAV Lietuvių Bendruomenės Kenoshos apylinkės pirmininkas ir kitų organizacijų aktyvus narys, pirmasis jungiasi spaudos mėnesio proga į lietuviškos knygos platinimo darbą. Prašydamas prisiųsti knygų katalogus, Centro valdybai rašo: "pastebiu, kad mūsų kolonija nėra skaitlinga, bet tikiuosi, kad pavyks šiek tiek išplatinti, nes šiais metais esu numatęs kietai šiame reikale padirbėti".

• **JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdyba** dar kartą primena, kad leidyklos, kurios dar neprisiuntė išleistų leidinių sąrašus, galimai greičiau prisiųstų JAV LB Centro valdybos pirmininko adresu: Jonas Jasaitis, 7252 So. Whipple St., Chicago, Illinois 60629.

Centro valdyba numato sudaryti bendrą išleistų knygų ir kitų leidinių katalogą ir leidyklos, kurios savo išleistų leidinių sąrašo neprisiųs, į katalogą nebus įtrauktos.

• **Jonas Jasaitis**, JAV Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininkas, kovo mėn. 27 d. dalyvavo Worcesterlyje, Mass. įvykusiame LB Bostono apygardos apylinkių atstovų suvažiavime.

Suvažiavime buvo padaryti apygardos ir apylinkių valdybų pranešimai, aptarti organizaciniai, veiklos, lietuviybės išlaikymo, naujų apylinkių organizavimo rei-

Chicago jūrų skautės kovo 27 d. atšventė 8 metų veiklos sukaktį. Per iškilmingąją juodkrantės tunto sueigą buvo pašventintos laivų vėliavos, šventinimo iškilmes atliko jūrų skautininkas Tėv. J. Raibužis, S.J. Vaivos laivo vėliavos krikšto tėvais buvo s. D. Lukošitnaitė ir G. Reklaitis, Bangelės laivo vėliavos krikšto tėvais buvo Z. Katiliškienė ir j.s. L. Šlenys. Nuotraukoje naujai pašventintos vėliavos ir krikšto tėvai.

Kovo 28 d. Chicagoje dideliu pasisekimu koncertavo smuiklininkė Elena Kuprevičiūtė-Bergienė. Koncertą rengė N.P. Marijos seserų rėmėjų Chicago skyrius ir vakaro pėlnas buvo skirtas Putnamo senelių namų statybai paremti. Nuotraukoje koncerto rengimo komite- to pirm. Ona Gradinskienė dėkoja už puikų koncertą smuiklininkei Elena Kuprevičiūtei - Bergienei (viduryje). Kairiame kampe D. Lipčiūtė-Augienė ir N. P. Marijos seserų kongregacijos viršininkė motina Augusta, Dešinėje N.P. Marijos Seserų Rėmėjų Chicago apygardos pirm. M. Remienė. V.A. Račkausko nuotrauka

Dalis publikos smuiklininkės E. Kuprevičiūtės-Bergienės koncerto Chicagoje. V.A. Račkausko nuotrauka

kalai ir Bostono apylinkės valdyba išrinkta eiti apygardos valdybos pareigoms. Bostono apylinkės valdybos pirmininku yra S. Grižė-Jurgelevičius. Jis dabar eis ir apygardos valdybos pirmininko pareigas.

• **Ona Ivaškienė** iš Bostono ir Jadvyga Matulaitienė iš New Yorko, žinomos tautinių šokių mokytojos, praves pamokas lietuvių tautinių šokių ratelių vadovų mokytojų kursuose, kurie įvyks š. m. birželio mėn. 14-27 dd. Dainavos stovyklavietėje.

Kursus organizuoja JAV

LB Centro ir Kanados Krašto valdybos. Kursų programą paruošė ir pravedimui vadovauja Lietuvių Tautinių Šokių Institutas.

Norintieji kursuose dalyvauti dar gali registruotis CV sekretoriaus adresu: Kostas Januška, 2646 W. 71st St., Chicago, Illinois 60629.

BOSTON

PABALTIEČIŲ KONCERTAS BOSTONE

Paskutinis šios serijos koncertas įvyks balandžio 9 d., 8:30 val. vak., Jordan Hall patalpose. Koncerto programą išpildys garsi estų pianistė Kabi Laretei. Kabi Laretei dabartiniu metu gyvena Švedijoje, plačiai žinoma pianistė, turėjo eilę rečitalių Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Olandijoje, Norvegijoje, Danijoje, Anglijoje ir kitose Europos valstybėse, visur susilaukdama šiltą publikos priėmimo ir labai gero muzikos kritikų įvertinimo. Kabi Laretei yra pakviesta į New Yorką ir Philadelphia savo pirmiems rečitaliams Amerikoje. Pabaltiečių sąjunga pasinaudodama šia proga gavo jos sutikimą dalyvauti mūsų rengiamame koncerte.

Bostone ją girdėsime išpildant Beethoven, Hindemith, Chopin, Tubin ir Schumann kūrinius.

Kviečiame Bostono ir apylinkės lietuvius nepraleisti tokio retai aukšto lygio koncerto.

Bilietai bus galima dar įsigyti prie įėjimo.

DIRVOJE YRA DIDELIS PASIRINKIMAS NAUJAUSIŲ KNYGU!

PHILA. Korp! NEO-LITHUANIA
r e n g i a
ŠEŠTADIENĮ, GEGUŽĖS 1 D.
McCallister's Ballroom
IŠKILMINGA
SUEIGA-BALIŲ
SU PROGRAMA
GROS EVENING STAR ORKESTRAS
PRADŽIA:
SUEIGOS 7 VAL. VAK.
BANKETO 6 VAL. VAK.
ŠOKIŲ 9 VAL. VAK.
PAKVIETIMAI IS ANKSTO GAUNAMI PAS PHILA. KORPORANTUS.
KORP! NEO-LITHUANIA
PHILA. PADALINYS

Rašytojas inž. Vytautas Volertas balandžio 11 d. 4 v. p. Philadelphiaje, Lietuvių Banko patalpose, 202 N. Broad St. skaitys paskaitą tema: Lietuvių literatūros problemos ir laimėjimai. Paskaitą ruošia Philadelphia neolituanai. Ji bus taikoma ne tik jaunimui, bet bus įdomi ir plačiajai visuomenei, todėl laukdama visų gausiai atsilankant. V. Gruzdžio nuotrauka

Med. vyr. Seseriai
A. A.
BIRUTEI ONAI GEČIAUSKAITEI
mirus, tėvus ANTANINĄ ir MYKOLĄ GEČIAUSKUS ir brolių studentą ARVYDĄ bei artimuosius nuoširdžiai užjaučia ir kartu liūdi
M. ir J. Baškiai
S. ir A. Lileikiai
J. Pleševičius